

MOŽNOSTI ZA UVEDBO LASTNE GENOMSKE SELEKCIJE:

kvalitativna raziskava o mnenju rejcev o genovski in slovenski
selekciji v govedoreji

Jana Obšteter

Predstavitev pri predmetu Metodologija ekonomskih in družboslovnih
znanostih v bioznanosti

Doktorski študij Bioznanosti

Ljubljana, 7. junij 2018

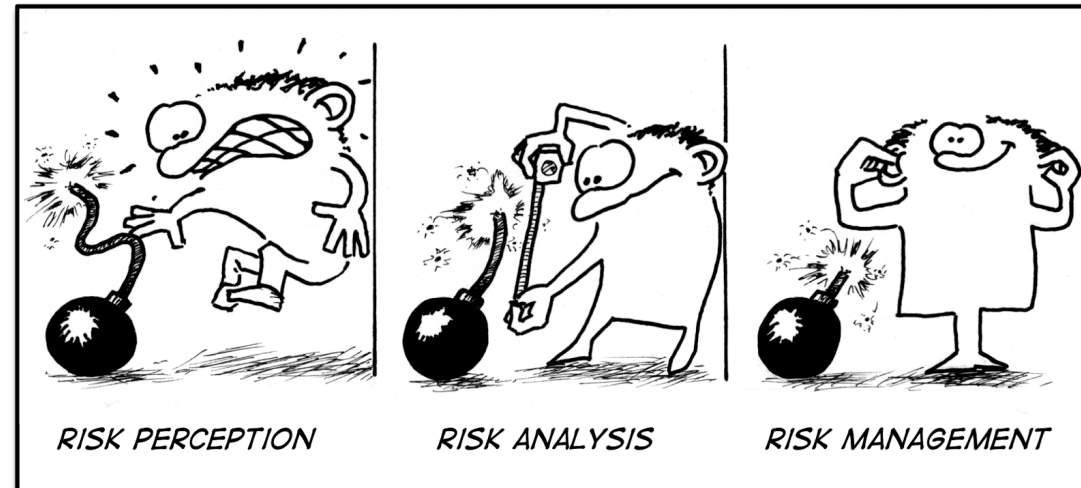
GENOMSKA SELEKCIJA

- genomski selekcija – večji genetski napredek
- napoved genomskih plemenskih vrednosti (gPV)
 - zahteva veliko referenčno populacijo
 - težavnejša v majhnih populacijah
- Slovenija:
 - majhne populacije govedi
 - brez lastne genomski selekcije
 - uvoz tujega semenskega materiala

PROCES SPREJEMA INOVACIJ

- Posvojitev kmetijske tehnologije
 - osebni, sociološki, kulturni in ekonomski dejavniki + lastnosti inovacije
 - **tveganje**
 - večje → družbena podpora
 - družbeno omrežje, lokalne organizacije
 - **zaupanje**
 - sodelovanje
 - pomembnejše od znanja
 - marketing

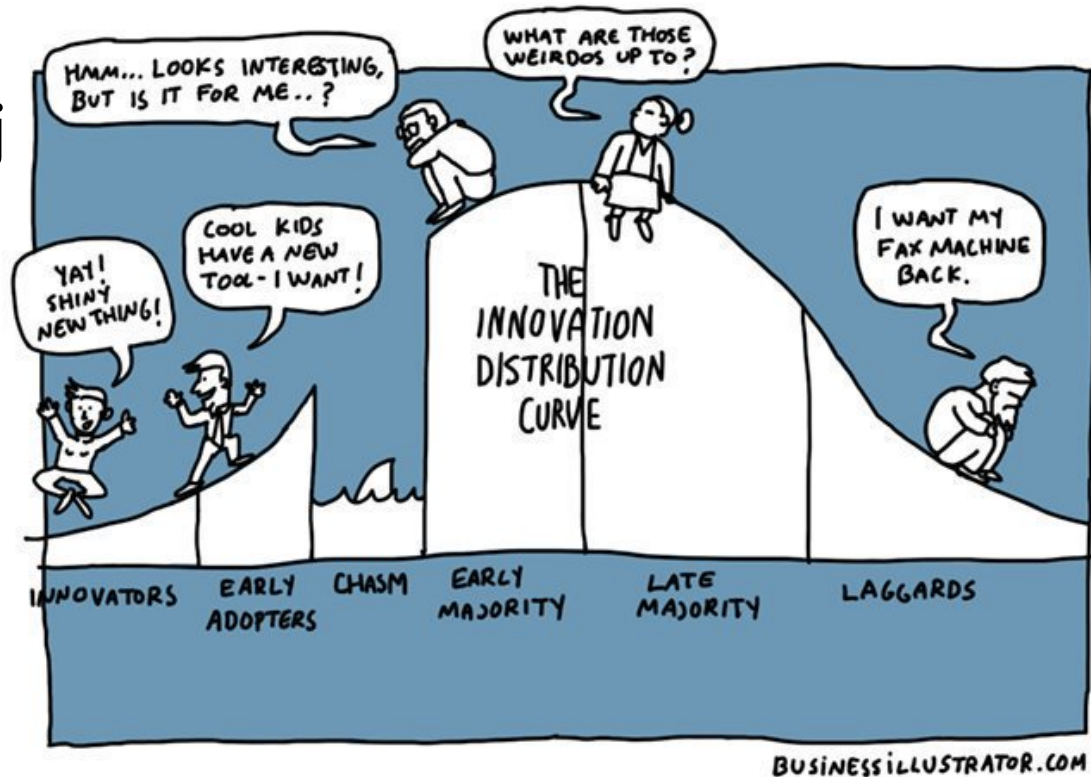
PROCES SPREJEMA INOVACIJ

- **Difuzija inovacije**

- faza pridobivanja informacij
 - zgodnji / pozni posvojitelji
- faza prepričevanja
- faza odločitve
- faza implementacije
- faza potrditve inovacije

- **Komunikacijski kanali**

- medosebni / množični, lokalni / globalni

RAZISKOVALNI PROBLEM

- v Sloveniji le klasična selekcija
 - zbiranje meritev
- nimamo lastne genomske selekcije
- projekti za uvedbo – potrebno sodelovanje

Kakšno je zaupanje stroke / rejcev v genomsko selekcijo in slovensko selekcijo delo nasploh?

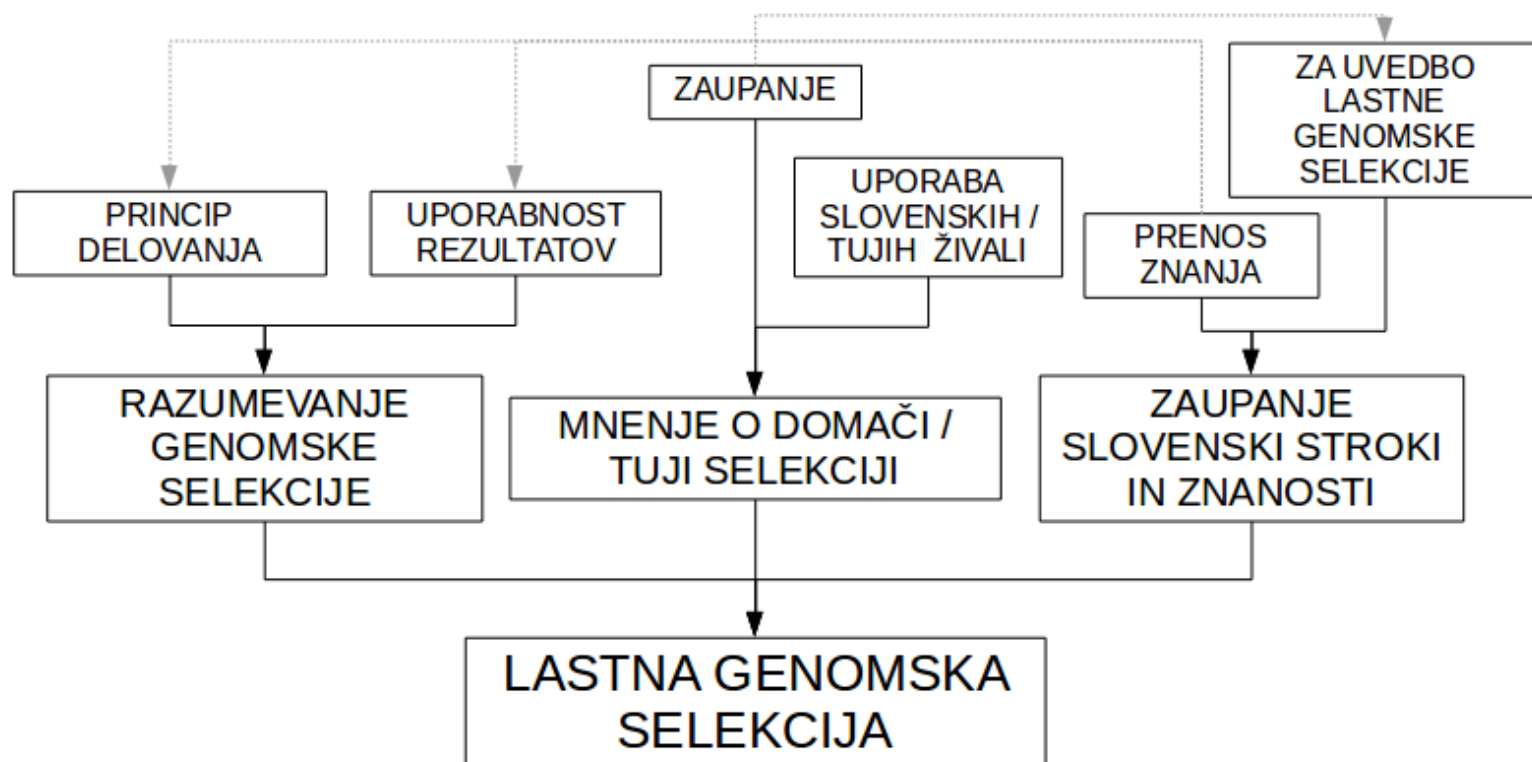
RAZISKOVALNI CILJI

Raziskati:

- razumevanje genomske selekcije (uporaba in delovanje)
- poznavanje prednosti genomske selekcije
- faktorje z vplivom na posvojitev genomske selekcije
- odnos/mnenje rejcev in stroke do domače selekcije
- odnos/mnenje rejcev in stroke do tuje selekcije
- mnenje o uvedbi lastne genomske selekcije
- zaupanje v slovenske inštitucije

KONCEPTUALNI OKVIR

MATERIALI IN METODE DE LA

- Pet pol-strukturiranih intervjujev
- Vprašanja:
 - 1. Razumevanje pojma genomske selekcije in uporaba genomske informacije
 - 2. Doživljanje domače in tuje selekcije
 - 3. Zaupanje v slovenske strokovnjake in prenos informacije

Sogovorci

Sogovorec 1:
Moški, 33 let
Kmetijski tehnik
Rejec
Prireja mleka: 119 ženskih živali

Sogovorec 3:
Moški, 29 let
Kmetijski tehnik
Rejec
Prireja mleka: 97 ženskih živali

Sogovorec 3:
Moški, 49 let
Kmetijski tehnik
Rejec
Prireja mleka: 153 ženskih živali

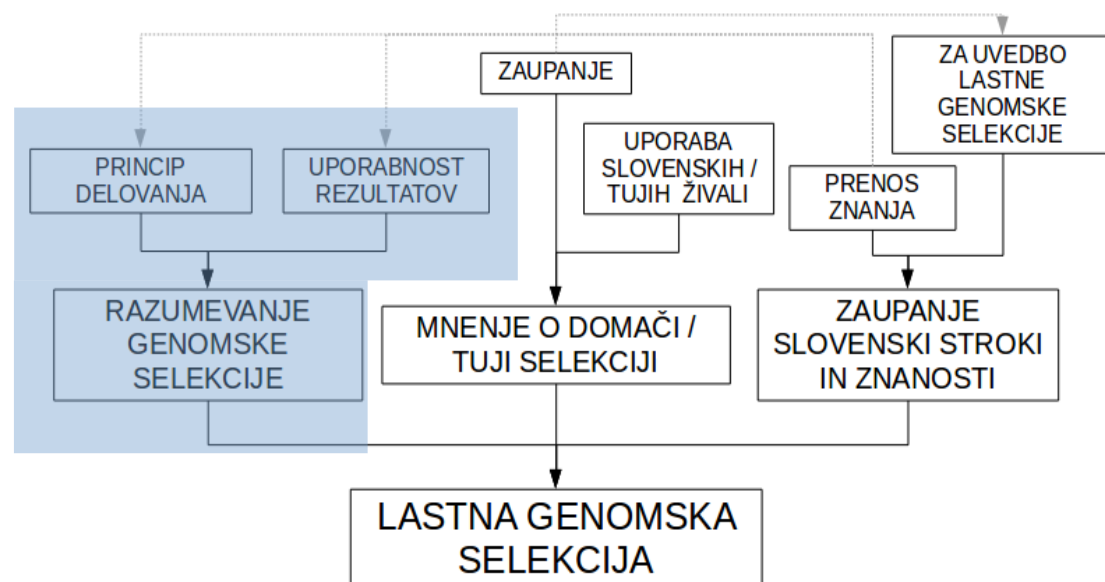
Sogovorec 4:
Moški, 52 let
Univ. dipl. inž. zootehnike
Strokovni delavec

Sogovorec 5:
Moški, 49 let
Kmetijski tehnik
Strokovni delavec

REZULTATI – Razumevanje genomske selekcije

- uporaba
- princip delovanja
- relativna prednost
 - zgodnejša odbira živali
 - genetske bolezni
 - posebni proizvodi
- Več znanja --> več uporabe
- Nekateri rejci več znanja kot strokovna služba

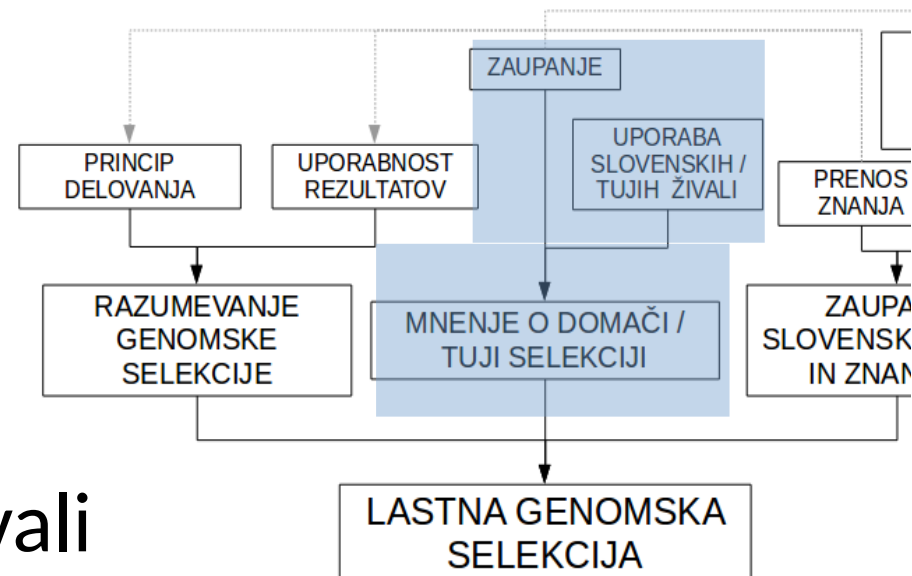
REZULTATI – Uporaba genomske informacije

- razlike pri uporabnikih
- strokovna služba, poučeni rejci --> večja uporaba
- manj poučeni rejci --> omejena / ne- uporaba
 - rejci, ki zaupajo inovaciji --> omejitev = finance
 - rejci, ki inovaciji ne zaupajo
 - nerazumevanje in previdnost
 - nerealna pričakovanja
 - genetika kot dežurni krivec

REZULTATI – Mnenje o domači selekciji

- zavedanje pomembnosti in prednosti domače selekcije
 - ohranjanje konkurenčnosti
 - ekstenzivne reje
- razlike v uporabi slovenskih živali
 - uporaba: izvor ne vpliva, naše okolje
 - neuporaba: boljši izgled tujih živali, boljši pogoji za selekcijo v tujini
- ni nasprotovanja uvozu

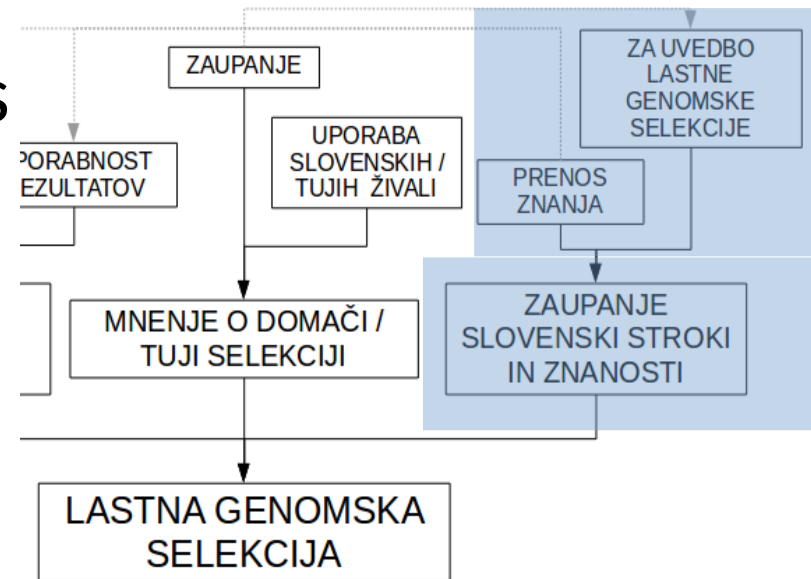
REZULTATI – Uspeh / neuspeh domače selekcije

- neuporaba slovenskih živali posledica nezaupanja domači selekciji
 - prepoved uporabe tujih živali iz preteklosti / navada
 - slabe izkušnje s slovensko / apriorij preferiranje tuje selekcije
- nezaupanje posledica slabih izkušenj
 - napačne odločitve selekcijske službe
 - površno / nekorektno delo kontrolorjev
 - pomanjkanje povratnih informacij
- pomanjkanje marketinga domače selekcije, negativna promocija

REZULTATI – Možnosti za uvedbo domače GS

- vsi sogovorniki prepoznajo doprinos
- različne mere skepticizma
 - bolj poučeni sogovorniki: pomoč tujine, dolgotrajen proces, potrditev rezultatov, zaupanje v domače znanje
 - manj poučeni sogovorniki: vlak že zamujen, pomanjkanje financ, nepripravljenost sodelovanja, nezaupanje v domače znanje
- motivacija za rejce:
 - dodatna ponudba, nove lastnosti, izobraževanje rejcev, avkcije in razstave, genske napake

REZULTATI – Izobraževanje rejcev

- s strani odgovornih inštitucij
- razlike v preferencah za komunikacijski kanal:
 - seminarji
 - elektronska pošta
 - osebni pristop
 - pošta ob kontroli
 - katalog živali

ZAKLJUČKI

- **1. Razumevanje genomske selekcije**
 - znanje o uporabi (»kako« znanj), manj o principih
 - nekaj zgodnjih posvojiteljev – uporaba na kmetijah
 - večina rejcev v fazi odločitve / fazi prepričevanja / fazi pridobivanja informacij
- **2. Odnos do domače in tuje selekcije**
 - pomembnosti domače selekcije, različne taktike uporabe slovenskih živali
 - slabe izkušnje s selekcijo, negativna reklama
- **3. Zaupanje v domačo stroko in znanje**
 - naklonjenost domači genomski selekciji
 - pomoč tujine
 - izobraževanje rejcev in motivacija

ZAKLJUČKI

- Katere aspekte tveganja izboljšati?
 - znanje rejcev o principu delovanja
 - znanje o relativni prednosti
 - promocija dobrega dela
 - vključenost v organizacije spodbudi posvojitve tehnologije

HVALA ZA POZORNOST